

Noter til Straffene af Thomas Elholm.....	2
Kapitel 1 – Straf.....	2
<i>Hvad er "straf"?</i>	2
<i>De basale spørgsmål – Tidsmæssige og Kulturbundne spørgsmål</i>	2
Kapitel 2 – Menneskesynet.....	3
<i>Det religiøse menneske</i>	3
<i>Det rationelle menneske</i>	3
<i>Det biologiske menneske</i>	3
<i>Det sociale menneske</i>	3
<i>Det kriminelle menneske</i>	4
Kapitel 3 – Straffeteorier.....	5
<i>Indledning</i>	5
<i>Repressive og sociale teorier</i>	5
<i>Præventive teorier</i>	5
<i>Tendenser</i>	6
Kapitel 4 – Livsstraffe.....	7
<i>Historik</i>	7
<i>Dansk ret efter 1933</i>	7
<i>Argumentationen</i>	7
<i>Nutiden</i>	7
Kapitel 5 – Legemsstraffe.....	8
<i>Lemlæstende straffe</i>	8
<i>Prygl</i>	8
Kapitel 6 – Æresstraffe.....	9
<i>Fortabelse af ære</i>	9
<i>Virkning af straf</i>	9
Kapitel 7 – Frihedsberøvende straf.....	10
<i>Begrebet</i>	10
<i>Udviklingen</i>	10
<i>Brugen af frihedsstraf i dag</i>	11
<i>Former for frihedsstraf</i>	11
<i>Nutidens regelgrundlag</i>	12
<i>Afsoningsforhold</i>	15
<i>Løsladelse</i>	21
<i>Fængslets fremtid</i>	22
Kapitel 8 – Frihedsbegrænsende straffe.....	23
<i>Indledning</i>	23
<i>Udviklingen af betingede domme</i>	23
<i>Personundersøgelser</i>	23
<i>Valget mellem betinget og ubetinget straf</i>	23
<i>Betinget fængselsstraf</i>	24
<i>Samfundstjeneste</i>	25
<i>Kombinationsdomme</i>	25
<i>Overtrædelse af betingelserne</i>	26
<i>Andre frihedsbegrænsende straffe</i>	26
<i>Alternativer til straf</i>	27

Kapitel 3 – Straffeteorier

Indledning

Formålet med at anvende straf beskrives i straffeteorier. Retssystemet kan opfattes som et udtryk for en form for straffeteori. Målet med de fleste straffeteorier er at hindre fremtidig kriminalitet. Straffeteorierne har dog mange forskellige udformninger, da de alle tænkes at opnå forskellige mål.

Straffeteorierne er et udtryk for hvilken virkning der tilstræbes i et kriminalitetsfrit samfund, samt hvordan dette ønskes opfyldt.

Repressive og sociale teorier

Repressive teorier → Person bør straffes fordi denne har overtrådt loven – straffen skal her følge lovovertrædelsen. De repressive teorier kritiseres for at savne mening, da man ikke bør straffe fordi, der er begået kriminalitet, men fordi man ønsker at forebygge dette.

Stigende fangetal antages at skyldes en mere markant repressiv kriminalpoliti med strengere straffe på flere områder.

Sociale straffeteorier → Tager UP i samfundets sociale lag. Sociale spændinger i samfundet skyldes ofte øget kriminalitet. Efter de sociale straffeteorier, er det antages, at straf skaber sammenhold i samfundet.

Et samfund fungerer som et fællesskab ved ofring af syndebukke – her vil straffen oftest ramme svage grupper, og formålet er ikke at begrænse kriminalitet. Desuden vil straffene skærpes for at vise en form for politisk handlekraft, og ikke fordi man ønsker at mindske kriminaliteten.

Restorative justice → Straffesystemets opgave er at genoprette retfærdighed. Der skal ske en mægling mellem offeret og gerningspersonen – man ønsker her at undgå straffesystemets destruktive virkninger, og sætte offeret i centrum.

Præventive teorier

Alment – De fleste antager, at straffesystemets formål er at forebygge fremtidige forbrydelser – sanktionerne virker altså præventive, og påvirker dermed borgernes adfærd.

Traditionel opdeler man straffeteorierne op i:

- Almenpræventive teorier – Retter sig til større ubestemt gruppe af potentielle lovovertrædere
- Her er straffens afskrækkende og moraldækkende effekt afgørende.
- Individualpræventive teorier – Retter sig individuelt til en særlig person (ofte allerede kriminel)
- Fx halshugning, livsvarig fængsel, dødsstraf etc., anbringelse på hospital.

Former – Der findes flere forskellige former for kriminalpræventive teorier:

- Straf skal virke forebyggende gennem Psykiatrisk / psykologisk behandling – (strfl §16)
- Straf skal virke forebyggende gennem Socialrådgiveres terapeutiske behandling – (STRFL §74a)
- Straf skal virke forebyggende gennem straffens afskrækkende effekt – STRFL §78, stk. 2.
- Straf skal virke forebyggende gennem straffens moraldannende effekt – STRFL §260, stk. 3.
- Straf skal virke forebyggende gennem straffens uskadeliggende effekt – STRFL §70.

Kapitel 7 – Frihedsberøvende straf

Begrebet

Frihedsberøvende straffe er indespærringer, fængselsophold, anbringelse på institut etc.

Udviklingen

Oversigt – Omkring 1900-tallet indførte man betingede domme, prøveløsladelser og særlige foranstaltninger for unge og børn. Indførelsen af særlige behandlingssanktioner, var under skepsis i 1970.

I stedet for fængselsophold, kan man afsone sin straf med fodlænke eller samfundstjeneste.

Ældre tid – Fra 1500-tallet blev frihedsberøvelse større anvendt som straf. Det var fra 1570 almindelig at sætte mandlige forbrydere i tvangsarbejde på Kongens Skibsværft. Desuden fik man omkring 1700 arresthuse, man oprettede "slave-huse", altså bestående af forbrydere, der skulle virke som "slaver". Kvindelige forbrydere blev sat til at spinde som straf.

Fængselsstraffens gennembrud – **Alment** – Frihedsstraffe erstattede livs- og legemsstraffene i midt 1800-tallet → Systemet blev mere humant.

Liberalismen → De nyere fængsler var kendetegnet ved isolation af fangerne – fangerne skulle undgå at lære hinanden at kende, og skabe forbindelser. Fangerne skulle bære masker.

Danmark – Fængslerne i 1800-tallet var meget dårlige, der var ingen varme og dårlige latrinære forhold – Arresthusene var også lige så umenneskelige.

Men årene blev fængslerne dog bedre, og nogle blev bygget efter Philadelphia-princippet (luxus fængsel).

Det fremadskridende system blev i 1873 indført i DK – Fangerens strafophold blev inddelt i 3 stadier – i hver stadium fik fangerne nye privilegier – i anden stadium, klasse 4 blev der indført en betinget og begrænset benådning → Altså blev prøveløsladelsen indført i DK.

Nyere tid – **Klassificering** – I 1800-tallet var det anerkendt moralsk OK at hade kriminelle – dette var følge af den biologiske tankegang, der anførte, at kriminelle var "defekte" mennesker.

1800-tallet lagde mere vægt på klassificering af forbrydere – her var sanktionen individualiseret – man dømte nu efter personers evner osv.

Arresthuse – I 1938 var arresterne styret af kommunerne, og der var ca. 100 arresthuse. Rummede varetægtsfængere og mindre antal fængselsafsonere. → I dag er der 36.

Åbne fængsler – Der er ingen fysisk hindring for flugt, kun psykiske – Indsatte i åbne fængsler anses for ikke undvigelsestruede og for ufarlige → de fleste løslades efter kort tids afsoning. → i dag 7 åbne fængsler

Det er strafbart at flygte fra fængsler, jf. STRFL §124 → Flugt fra fængsel medførte ofte 30 dages ubetinget frihedsstraf + 7-10 dages isolation + negativ betydning for senere prøveløsladelse.

Efter straffuldbyrdslovens (herefter SFBL) §25, stk. 1, nr. 1 kan man overføre indsatte til lukkede fængsler, såfremt disse har forsøgt eller har flygtet fra det åbne fængsel.

Mulighed for at overføre den indsatte, hvis der er mistanke om denne vil flygte, jf. stk. 3, nr. 1.

Dansk forsorgsselskab – Der er her tale om privat organisation, der fører tilsyn med, at fængere bliver behandlet godt. – første gang oprettet i slutningen af 1700-tallet.

Orden og sikkerhed – Begrænsningerne i normalitetsprincipper er begrundet i hensynet til orden og sikkerhed. – dette udtryk er ikke defineret klar nogen steder, men formålet er, at kriminalforsorgen skal fastholde frihedsberøvelsen og hindre, at de ansatte undviger + forebygge kriminalitet.

Fx kan indsatte og besøgende forbydes at bærer racistisk beklædning af hensyn til de indsatte. Besiddelse af kontanter kan begrænses, og besøgende kan nægtes at medbringe telefoner.

SFBL §55 – tilbageholdelse af tilsendte breve kan ske, hvis det af sikkerhedsmæssige hensyn er nødvendigt.

Selvforvaltning – princippet om selvforvaltning (indsattes ret til forpleje sig selv osv.) kan fraviges på særlige afdelinger og i arresthuse.

Det følger af SFBL §43, stk. 1, at den indsatte i videst mulig omfang skal varetage sin egen personlige forhold, herunder madlavning og rengøring.

Proportionalitet – kravet om proportionalitet mellem mål og middel skal opfyldes ved begrænsningerne i de indsattes frihed.

Skånsomhed – Det mindst indgribende af flere mulige anvendelige midler skal anvendes. Som UP skal fuldbyrdelse af fængsel ske i åbent fængsel, jf. SFBL §22, stk. 1 – dog kan man anvende lukket fænget, hvis særlige betingelser herfor er opfyldte, jf. SFBL §22, stk. 2-6. Desuden skal afsoning ske i arresthuse, hvis straffen er kortvarig eller særlige grunde taler herfor, jf. SFBL §21, stk. 1.

Lukket fængsel → Sikret ved ringmur, tv-overvågning, elektronisk strålesikring mv., tremmer og brudsikret glas, låste døre og høj personaletæthed.

Åbent fængsel → Ikke sikret ved fysisk sikringsmur, men psykisk sikret. Der er lav grad af personaletæthed, og ydre døre er kun aflåste i nattetimerne.

Arresthuse → lukket fængsel med begrænsede muligheder for fællesskab under arbejde og fritid.

Kriminalforsorgens pensioner → giver socialpædagogisk tilbud til klienterne.

Nærhedsprincippet – Det følger af SFBL §23, at de indsatte skal afsones deres straf i nærheden af deres hjem – dog kan nærhedsprincippet fraviges af en række grunde fx fængselskapaciteten. Hjemlen til at fravige nærhedsprincippet findes i SFBL §23, stk. 2, nr. 9 – det følger her, at hensynet til retshåndhævelse og andre særlige omstændigheder kan begrunde fravigelse.

Humanitetshensyn – Indsatte skal behandles med respekt for den menneskelige værdighed, desuden skal den indsattes helbred og selvspekt bevares.

Afsoningsforhold

Alment – Målsætningen – Frihedsstraffe fuldbyrdes ved, at berøve de indsatte friheden – selvom der sker en frihedsberøvelse, er udgangspunktet stadig, at den pågældende har samme rettigheder som ikke-indsatte, og har derfor ret til at arbejde, fritidssysle osv. → Dog kan der ske begrænsninger heraf.

Frihedsberøvelsen skal være effektiv + der kan være behov for at foretage indgreb i retten til et ellers normalt liv pga. tætheden i fængslet. → se SFBL §4.

Prisoniseringen – Gennem prisonisering af fangernes skabes der et fangesamfund – her antages det, at der er en stærk indre solidaritet, og en "os-dem"-holdning mellem de indsatte og betjentene.